

Alennettu arvolisävero, joukkoliikenne

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostossa 17.10.2024

Minna Soininen, toiminnanjohtaja, Paikallisliikenneliitto

Valtion tavoitteet

- Liikenne 12 tavoittelee, että vuonna 2050 Suomen liikennejärjestelmä on toimiva, turvallinen ja kestävä sekä edullisesti kaikille väestöryhmille saavutettava.
- Liikenne- ja viestintäministeriön esteettömyysvision (22.11.2023) mukaan kaikki voivat suunnitella ja toteuttaa haluamansa matkan sujuvasti, turvallisesti ja itsenäisesti. Vision keskeisin tavoite on sujuvan matkustamisen mahdollistaminen aivan jokaiselle.
- Pääministeri Orpon hallituksen tavoitteena on kasvattaa kotitalouksien ostovoimaa ja huomioida vaikutukset arjen kustannuksiin päätöksissään. Ohjelman mukaan hallitus huolehtii asumisen ja liikkumisen edellytyksistä koko Suomessa: pääkaupunkiseudulla, suurilla kaupunkiseuduilla, maakuntakeskuksissa, kehyskunnissa, seutukaupungeissa sekä maaseutumaisessa ja harvaan asutussa Suomessa.
- Hallitus käynnistää liikenteen rahoituksen ja verotuksen kokonaisuudistuksen, jonka liikenne- ja viestintäministeriö ja valtiovarainministeriö toteuttavat yhteistyössä.

Arvonlisäverokanta (ALV) 10 -> 14 % linja-autoliikenteessä: vaikutusarviot

- Kysyntä vähenee lyhyellä aikajänteellä 0,7–1,8 %, pidemmällä ajalla 2,2–3,3 % (kysynnän hintajousto)
- ALV vaikuttaa ansiotuloverotuksen työmatkavähennyksiin, jotka pienentävät valtion tuloverokertymää enemmän kuin ALV-verokertymä kuluttajilta valtiolle kasvaa (+8,8 / -9,7 M€)
- Suurin vaikutus kohdistuu kuitenkin kuntasektoriin: 21 M€ siirto kuntien joukkoliikennekustannuksista valtion ALV-verokertymään (+valtion omat ALV-lisämenot 7,5, M€)

Henkilökuljetusmarkkina

- Yhteiskunta on suuri joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten tilaaja ja rahoittaja.
- Henkilökuljetusten rahoitus oli vuonna 2021 1,334 mrd. euroa.
- Valtion ja kuntien ostoliikennettä oli 585 miljoonaa euroa.

	Liikevaihto	Julkinen rahoitus/liikevaihto
Linja-auto yhteensä	732,4	93 %
Rautatie yhteensä	266,6	31 %
Metro, kaupunkisraitiovaunu, pikaraitiovaunu yms.	102,54	32 %
Taksi yhteensä	963,83	44 %

Liikennemenot 2025

- 3 364 718 000 euroa liikenneinvestointeihin.
- 1 854 700 000 euroa perusväylänpito, kehittämisinvestoinnit
- 2,5 % määrärahoista eli 85 milj euroa joukkoliikenteeseen teillä tai raiteilla

Junaliikenteen ostot	34 870
Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot ja kehittäminen	32 329
Suurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuki	9 750
Keskisuurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuki	8 125
Lentoliikenteen ostot	21 000
Kehittämishankkeet	750
Liikkumisen ohjaus	600
Yhteensä	107 424

**656 miljoonaa euroa
matkakustannusten korvaus (2019)**

Kunnat 64 % Valtio 36 %

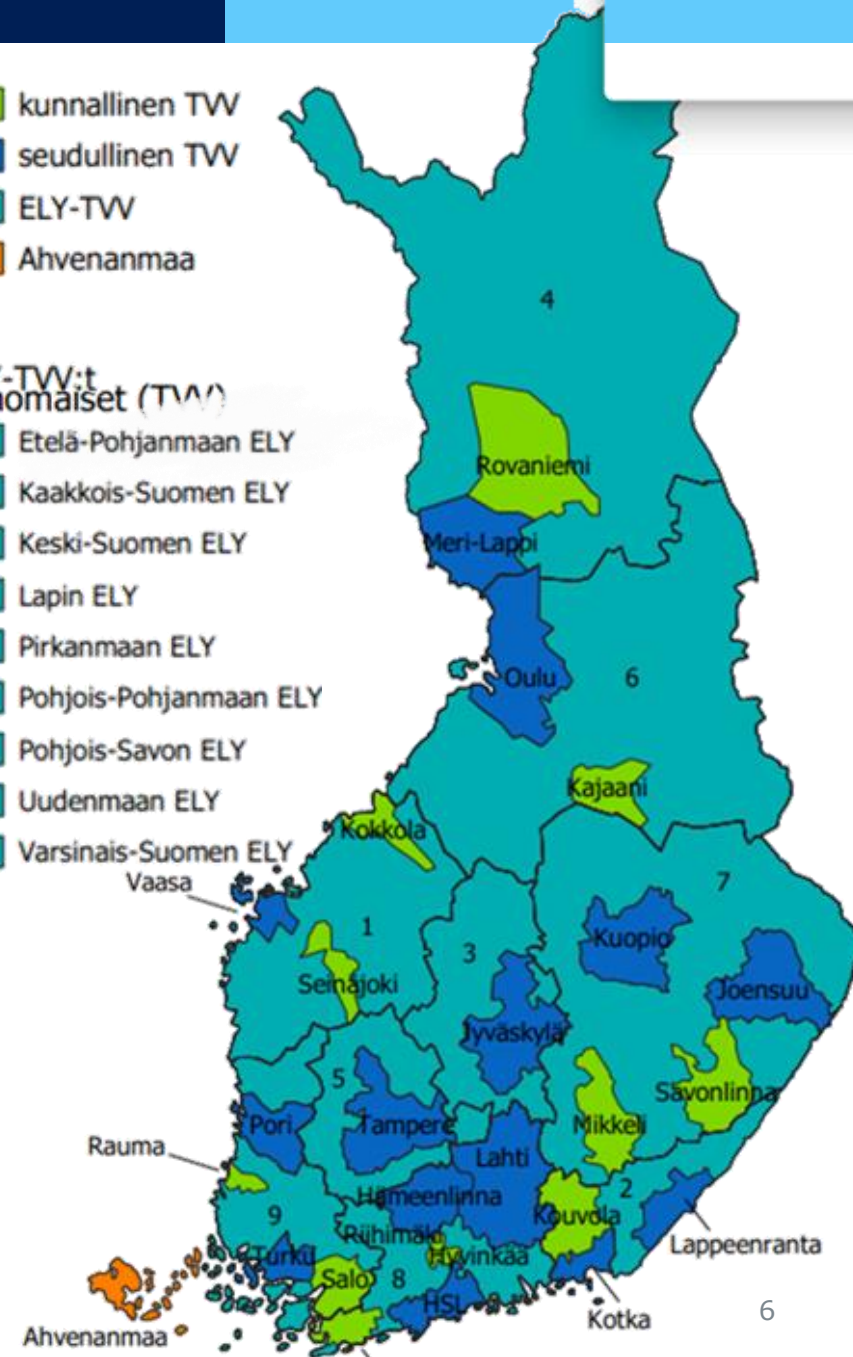
**348 suora rahoitus
(joukkoliikennetarjonta)**

Henkilökuljetuspalvelujen ja joukkoliikenteen hankintaa

- Kuntia, **309**
- Hyvinvointialueita **21**
- Kela **1**, matkojen yhdistelykeskuksia **17**
- Joukkoliikenteen toimivaltainen viranomainen, **36**, Raideliikenteen toimivaltainen viranomainen **2**

ELY-TWV:t
nomaiset (TWV)

	HSL	Turku	Tam- pere	Oulu	Jyväskylä	Lahti	Kuopio	Joen- suu
2015	358,6	24,4	34,5	7,1	6,0	6,7	5,3	2,0
2016	367,2	25,7	36,9	8,1	6,7	7,1	6,0	2,1
2017	374,7	27,0	39,8	8,8	7,1	7,3	6,6	2,3
2018	387,1	26,6	40,3	9,1	7,3	7,4	6,8	2,3
2019	396,9	26,3	41,3	9,7	7,7	7,5	7,4	2,4
2020	251,9	16,8	27,2	5,9	4,9	4,8	5,2	1,7
2021	237,6	16,9	29,2	6,2	5,4	4,7	5,9	1,9
2022	303,5	21,9	42,6	8,3	7,3	6,4	7,3	2,3
2023	344,2	25,4	50,4	10,1	8,7	7,8	8,5	2,7

Matkustajamääräennätykset 2023 Tampere, Oulu, Jyväskylä, Lahti, Kuopio, Joensuu, Lappeenranta, Hämeenlinna, Salo, Kouvola

Seutu+ joukkoliikenteen vuorot vähenevät Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa syysaikataulukauden 2024 alusta lähtien

13.5.2024 13:04:33 EEST | [Varsinais-Suomen ELY-keskus](#) | Tiedote

Jaa

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen joukkoliikenneviranomaisen vastuulla olevien seutuliikenteen yhteysvälien nykyistä vuorotarjontaa tullaan vähentämään asteittain vuosien 2024 ja 2025 aikana. Seutuliikenteen ylläpitämiseen tarkoitettu valtion määräraha palautuu koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Neljän vuoden aikana liikenteen hankintakustannukset ovat kasvaneet ja käyttöön saatavalla rahoitustasolla ei pystytty ylläpitämään nykyistä tarjontaa. Säästötarve on niin huomattava, että vaikutuksia matkustajien liikkumiseen väistämättä tulee. Kohdekohtaisista muutoksista tiedotetaan myöhemmin tarkemmin.

Seudullisen joukkoliikenteen ylläpitämiseen on valtakunnallisesti myönnetty pitkään vakiintunut vuotuinen määräraha. Summa on jaettu yhdeksälle ELY-keskukselle kaupunkien ja kaupunkiseutujen ulkopuolisen liikenteen hankintaan. Viimeisten neljän vuoden aikana ELY-keskusten ylläpitämän seutuliikenteen hankintaan on kohdennettu lisämäärärahoja. Lisämäärärahoilla on katettu koronavuosien aiheuttamaa matkustajatulojen katoa sekä polttoaineen hintojen noususta johtuvaa kustannusten kasvua. Viime vuosina Varsinais-Suomen ELY-keskuksen käytettävissä ollut määräraha on ollut noin viisi miljoonaa euroa vuodessa. Seudullisen joukkoliikenteen määrärahoissa tullaan palaamaan vuoden 2019 tasolle, joka tarkoittaa Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella noin 1,6 miljoonan säästötavoitetta nykytilaan verrattuna. Vähennykset pyritään pitämään maltillisina ja kohdentamaan siten, että työ-, opiskelu- ja välttämättömät asiointimatkat sujuvat jatkossakin. Säästötarve on niin huomattava, että vaikutuksia matkustajien liikkumiseen väistämättä tulee.

Snart kör inga bussar längre till Korpoström: "Katastrofalt för näringslivet och invånare i södra Korpo"

🕒 Publicerad 02.08.2024 15:18.

🔗 Dela

Busstrafiken mellan Korpo kyrkby och Korpoström kommer att dras in från och med den 12 augusti. Det är ännu oklart hur det blir med busstrafiken till Korpoström under nästa sommar.

Tidigare har flera bussturer kört till Korpoström, året runt. Nu kommer alla turer alltså att strykas.

– Jag är överraskad, chockad och besviken. Det kommer att påverka vår verksamhet och vårt dagliga liv dramatiskt under hösten och vintern.

Det säger Daniel Sahlgrén, besöksverksamhetsansvarig vid Skärgårdscentrum Korpoström.

Enligt Sahlgrén har han tidigare fått uppgifter om att antalet turer kan skäras ned. Men beskedet om att alla turer dras in kom som en överraskning.

"Många kunder kommer med buss"

Skärgårdscentrum Korpoström har ett hotell, en restaurang, en gästhamn och erbjuder också kulturevenemang och utställningar.

– Vi har många kunder som kommer till Korpoström med buss, också på hösten. Vi har många utländska turister på besök i slutet av augusti och i september och vi har också personal som pendlar till jobbet med buss.

Vid Skärgårdscentrum Korpoström påpekar man också att flera ortsbor och fritidsboende har utnyttjat busstrafiken för att ta sig till och från Korpoström.

– Att lägga ner rutten är katastrofalt för näringslivet och boendet i södra Korpo.

Valtio joukkoliikennetoimet

- Liikenne 12 –suunnitelman päivityksessä ja hallitusohjelmassa suunta päinvastainen kuin 2021 vuonna julkaistussa versiossa.
 - Ilmastoperusteinen tuki loppui, ei määrärahakorotusta, nettokustannuksia nostetaan korottamalla ALV-kantaa.
 - Joukkoliikenteen hinta nousee kaupungeissa 8-20 %.
- MAL –sopimukset
 - Sopimukset supistuivat Oulussa ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla yksittäisiksi valtion tiehankkeiksi.
 - Suurillakin kaupunkiseuduilla kestävä liikkuminen jäi heikompaan asemaan kuin mitä kaupunkiseudut itse tavoittelivat.
 - MAL-sopimusten sisältämiin tavoitteisiin 2035 ei seuduilla päästä, ellei valtio osallistu jatkossa vahvemmin asuntotuotannon tukemiseen ja kestäväan liikennejärjestelmän kehittämiseen.

Hintasuhteita

- Autoilun päästöohjauksen lievennyksillä miljardiriski myöhemmistä kuluista. Riski taakanjakosektorin päästöylityksille on suuri ja toteutuessaan hyvin kallis.
- Polttoaineveron alentaminen (kaikilta kotitalouksilta) 4 snt/l maksoi valtiolle 156 milj. € vuodessa.
- Ammattidieselin kustannus veronmaksajille noin 170 miljoonaa euroa vuodessa.

Arjen kustannukset

- Arjen kustannusten kohoamista vastaan tulisi taistella joukkoliikenteellä ja suorilla kompensatioilla pienituloisimmille, ei kohdistamattomilla veroalennuksilla.
- Autottomia kotitalouksia on noin kolmannes suomalaisista kotitalouksista. Sisemmällä kaupunkialueella autoja omistaa vähän yli puolet kotitalouksista.
- Liikenneköyhyydellä on hyvin vähän tekemistä polttoaineen hinnan kanssa.
- Pienituloisimpien keskuudessa autonomistus on vähäistä ja joukkoliikennelippuihin käytetään yhtä paljon rahaa kuin polttoaineeseen.
- Alimmissa tuloluokissa kaikkialla maassa liikutut kilometrit ovat samat. Maaseudulla enemmän ajavat ovat keskituloisia ihmisiä.

Liikennejärjestelmän ohjaus

- EU-ohjaus > Valtion tavoitteet > Paikalliset tavoitteet
 - Eri suunta on yhteiskunnan varojen tuhlausta
- Valtion verotus- ja rahoituslinjauksilla
 - Heikennetään joukkoliikenteen kilpailukykyä, kysyntää ja tarjontaa
 - Nostetaan julkisia henkilökuljetusmenoja, ei vahvisteta julkista taloutta
 - Heikennetään liikennejärjestelmän yhteiskuntataloudellista tehokkuutta.
 - Joukkoliikenteen rahoitus ja tarjonta <> matkakustannusten korvaukset ja yksilökydyt
- Alennettu arvonnlisäverokanta on osa kehityksen ohjausta ja liikenteen verotuksen kokonaisuutta.

Arjen edullisia kestäviä liikkumisvalintoja vero- ja hintaohjauksella!

- On välttämätöntä uudistaa koko liikenteen verotus ohjaamaan haluttuun tulevaisuuteen ja turvaamaan liikennejärjestelmän rahoitus.
- Sääntely tukemaan kulkumuotomuutosta, päästövähennyksiä ja pienentämään muita liikenteen haittoja.
- Poistetaan muussa verotuksessa olevat rakenteet, jotka samaan aikaan toimivat tavoitteiden vastakkaisesti ja heikentävät liikenteen verotuksen päästöohjausta.
- **Arvonlisävero on osa liikenteen ohjausta!**
 - Eri veroprosenteilla voidaan vaikuttaa kuluttajien ja tuottajien kulutusvalintoihin.
 - Alennetulla arvonlisäverolla on haluttu turvata joukkoliikenteen kilpailukykyä ja auttaa pyrkimyksissä turvata liikenteen vähimmäispalvelut eri alueille ja väestöryhmille

Pidä henkilökuljetusten arvonlisävero ennallaan

Minna Soininen

Toiminnanjohtaja

Suomen Paikallisliikenneliitto ry

Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki

Director

Finnish Public Transport Association

Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki

Chair of UITP EU Committee